
МІЖНАРОДНЕ ПРАВО

DOI: 10.31617/3.2024(132)01
УДК 342.9:339.543(06.1ЄС+477)

КАРАВАЄВ Тарас,

д. т. н., професор, професор кафедри
товарознавства та митної справи
Державного торговельно-економічного
університету
вул. Кіото, 19, м. Київ, 02156, Україна
ORCID: 0000-0003-4429-2474
t.karavayev@knute.edu.ua

KARAVAYEV Taras,

Doctor of Sciences (Technical), Professor,
Professor of Department of Commodity
Science and Customs Affairs
State University of Trade and Economics
19, Kyoto St., Kyiv, 02156, Ukraine
ORCID: 0000-0003-4429-2474
t.karavayev@knute.edu.ua

КАЛУГА Ніна,

к. х. н., доцент кафедри товарознавства
та митної справи
Державного торговельно-економічного
університету
вул. Кіото, 19, м. Київ, 02156, Україна
ORCID: 0000-0002-0901-5052
n.kaluga@knute.edu.ua

KALUHA Nina,

PhD (Chemical), Associate Professor
of Department of Commodity Science
and Customs Affairs
State University of Trade and Economics
19, Kyoto St., Kyiv, 02156, Ukraine
ORCID: 0000-0002-0901-5052
n.kaluga@knute.edu.ua

**МИТНА РЕФОРМА ЄС:
ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ В УКРАЇНІ**

Одним з основоположних інститутів Європейського Союзу є Митний союз, який здійснює керівництво зовнішніми кордонами ЄС шляхом встановлення митних правил, заходів тарифного та нетарифного регулювання, що забезпечує провідну позицію ЄС як одного з найбільших торговельних блоків у світі. Проте в останнє десятиліття митні органи ЄС зіштовхнулися з багатьма викликами, які вказують на невідповідність наявної митної системи ЄС сучасним вимогам. ІТ-системи митних органів ЄС не можуть впоратися з величезним обсягом декларацій, особливо в електронній торгівлі. Незаконні та невідповідні товари продовжують надходити до ЄС і становлять загрозу безпеці громадян. Це стало поштовхом до оголошеної Єврокомісією у травні 2023 р. найбільш амбітної та комплексної реформи Митного союзу ЄС. Гіпотеза дослідження полягає у підтвердженні актуальності та доцільності проведення найбільш амбітної та

**EU CUSTOMS REFORM:
IMPLEMENTATION IN UKRAINE**

One of the fundamental institutions of the European Union is the Customs Union, which manages the external borders of the EU, by establishing customs rules, measures of tariff and non-tariff regulation. This ensures the leading position of the EU as one of the largest trade blocs in the world. However, in the last decade, the EU customs authorities faced many challenges, which indicate the non-compliance of the existing EU customs system with modern requirements. The IT systems of the EU customs authorities cannot cope with the huge volume of declarations, especially in e-commerce. Illegal and non-compliant goods continue to enter the EU and pose a threat to citizens' safety. This became the impetus for the most ambitious and comprehensive reform of the EU Customs Union announced by the European Commission in May 2023. The research hypothesis is to confirm the relevance and expediency of the most ambitious and comprehensive EU Customs reform and its implementation in

Copyright © 2024, Автор(и). Це стаття відкритого доступу, яка розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution License 4.0 (CC-BY) Міжнародна ліцензія, (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)

комплексної Митної реформи ЄС та її імплементації в Україні. Метою статті є окреслення основних передумов і сутності митної реформи ЄС, створення нової е-Митниці ЄС та перспектив її впровадження в Україні. Для досягнення мети використано методи аналізу, синтезу, наукового узагальнення та порівняння наукових джерел. Митна реформа ЄС базується на трьох опорах: нове партнерство з бізнесом; розумніший підхід до митних перевірок; більш сучасний підхід до електронної торгівлі. Основною метою реформи є створення нового Митного органу ЄС (EU Customs Authority), який функціонуватиме на основі нової е-Митниці ЄС (EU e-Customs) та контролюватиме Центр митних даних ЄС (EU Customs Data Hub). Для впровадження е-Митниці в ЄС створено Багаторічний стратегічний план для електронної митниці (MASP-C), що передбачає розроблення понад 40 митних ІТ-систем та графік їхнього впровадження. Відповідно до Національної стратегії доходів до 2030 р. та Довгострокового національного стратегічного плану цифровізації Держмитслужби в Україні планується розробити й запровадити 17 митних ІТ-систем, сумісних з відповідними європейськими. Отже, робота української митниці має бути синхронізована з новим Митним органом ЄС, що підтверджує невинний рух України до ЄС, зокрема у митній сфері.

Ключові слова: ЄС, митна реформа ЄС, електронна торгівля, е-Митниця, Держмитслужба, митне оформлення, спрощення митних процедур.

Ukraine. The purpose of the article is to outline the main prerequisites and essence of the EU customs reform, the creation of a new EU e-Customs and prospects for its implementation in Ukraine. To achieve indicated goal, the methods of analysis, synthesis, scientific generalization and comparison of scientific sources were used. The EU customs reform is based on three pillars: a new partnership with business; a smarter approach to customs inspections; a more modern approach to e-commerce. The main goal of the reform is the creation of a new EU Customs Authority, which will function on the basis of the new EU e-Customs and control the EU Customs Data Hub. For the implementation of e-Customs in the EU, the Multi-Annual Strategic Plan for electronic Customs (MASP-C) was introduced, which provides for the development of more than 40 customs IT-systems and their implementation schedule. In accordance with the National Revenue Strategy until 2030 and the Long-term National Strategic Plan for Digitization of the State Customs Service in Ukraine, it is planned to develop and implement 17 customs IT systems compatible with the corresponding European ones. Thus, the work of Ukrainian customs must be synchronized with the new EU Customs Authority, which confirms Ukraine's steady movement towards the EU, particularly in the customs sphere.

Keywords: EU, EU customs reform, e-Commerce, e-Customs, State Customs Service of Ukraine, customs clearance, simplification of customs procedures.

JEL Classification: E64, F13, F15, F17.

Вступ

Одним з основоположних інститутів Європейського Союзу є Митний союз, який заснований у 1968 р. і керує зовнішніми кордонами ЄС, запроваджуючи правила, що регулюють транскордонне переміщення товарів, зокрема шляхом встановлення єдиного тарифу на товари, імпортовані з третіх країн. Він є основою та стоїть на захисті Єдиного ринку ЄС, що дає можливість товарам вільно переміщатися в межах ЄС. Це європейська історія успіху, яка сформувала ранні етапи європейської інтеграції й сьогодні забезпечує провідну позицію ЄС у світовій торгівлі як одного з найбільших торговельних блоків у світі (*EU Customs Reform – Taxation and Customs Union*).

Митний союз ЄС пройшов суттєвий шлях розвитку та трансформації, проте в останнє десятиліття митні органи ЄС зіштовхнулися з багатьма викликами, що потребують негайного реагування та вирішення. Відповідно до Звіту про оцінку впливу основними викликами є (*EU Customs Reform – Impact Assessment, 2023*):

- суттєве зростання обсягів електронної торгівлі, для якої не підходить наявна митна модель;
- постійно зростаючі нефіскальні вимоги (безпечність продукції, захист здоров'я людей, тварин, рослин, навколишнього середовища тощо);

- необхідність надання подібної інформації про товари кілька разів у ланцюжку постачання різним органам влади через численні та не завжди сумісні ІТ-системи;
- незадовільна якість даних, доступ до них та їх аналіз для здійснення ефективного митного нагляду, аналізу ризиків і контролю;
- оперативна імплементація в державах-членах суттєво відрізняється на практиці та методах контролю.

Ключовою проблемою є незадовільний стан наявної митної системи ЄС, яка не відповідає сучасним вимогам та викликам, зокрема їх ІТ-системи не можуть впоратися з обсягом декларацій, які не варто перевіряти, чи посилки зі штучно заниженою вартістю менше за 150 євро, щоб вимагати від споживача дуже обмеженої суми мита, або за які мито не стягується взагалі. Через це ЄС втрачає доходи від митних платежів. Незаконні товари та продукція, що не відповідає вимогам безпеки, надходять до ЄС і становлять загрозу безпеці громадян ЄС (*EU Customs Reform – Taxation and Customs Union, 2023*).

З огляду на зазначені виклики для Митного союзу зростання обсягів торгівлі разом з необхідністю впорядкування, відстежування та оподаткування митними платежами малих посилок електронної торгівлі стало головним поштовхом до того, що 17 травня 2023 р. Європейська комісія висунула пропозицію щодо найбільш амбітної та комплексної реформи Митного союзу ЄС з моменту його створення у 1968 р. Основною метою анонсованої митної реформи є запровадження нової електронної митниці ЄС.

Аналіз останніх досліджень показав наявність достатньої кількості публікацій, що всебічно висвітлюють функціонування ЄС у різних сферах, взаємодію України та ЄС, основні аспекти євроінтеграційних процесів в Україні. Так, у праці (Мазаракі, Мельник, 2023) висвітлено співробітництво України з ЄС у сфері запобігання й протидії корупції. У статті (Зубко, Данченко, 2023) проведено аналіз викликів для зовнішньої торгівлі України в аспекті євроінтеграції. Окремі публікації присвячені аналізу впровадження та впливу на економічні процеси в Україні складових нових митних систем і митних інститутів, що діють в ЄС. Це стосується системи спільного транзиту *NCTS* (Мельник, Ковальова, 2023) та інституту авторизованого економічного оператора (*Karavayev et al., 2022*). Можна зазначити лише окремі короткі інформаційні повідомлення на різних інтернет-сайтах в Україні (*Pölös, 2023*; Бикова, 2023; Єврокомісія має намір запустити комплексну митну реформу ЄС, 2023; Жарикова, 2024; Україна стане східним митним кордоном Європейського Союзу, 2024) про започатковану у 2023 р. митну реформу ЄС. Ці публікації не мають системного характеру та не можуть претендувати на повноту аналізу передумов, основних засад митної реформи ЄС і пов'язаних з нею можливих викликів й перспектив для митної системи України та шляху до інтеграції в ЄС.

Тож можна констатувати відсутність системних досліджень і публікацій, у яких є аналіз передумов та особливостей Митної реформи ЄС та її імплементації в Україні.

Гіпотеза дослідження полягає у підтвердженні актуальності та доцільності проведення найбільш амбітної та комплексної Митної реформи для подолання викликів наявної митної системи ЄС, розробки нових митних ІТ-систем та їх впровадження у практику діяльності митних органів Держмитслужби України.

Метою статті є окреслення основних передумов і сутності митної реформи ЄС, створення нової електронної митниці ЄС та перспектив її впровадження в Україні.

Основою для підготовки статті стала інформаційна база, що має аналітичні матеріали Генерального директорату з питань оподаткування та Митного союзу (*DG TAXUD*), нормативно-правові та законодавчі документи ЄС та України. Використано методи аналізу та синтезу, наукового узагальнення й порівняння наукових джерел.

В основній частині статті розглянуто такі питання: у першому розділі проведено аналіз проблем та викликів для Митного союзу ЄС; у другому – передумови митної реформи ЄС; третій розділ присвячений аналізу основних положень митної реформи ЄС; у четвертому визначено три опори митної реформи ЄС; у п'ятому – електронна митниця ЄС; у шостому – імплементація Митної реформи ЄС в Україні.

1. Аналіз проблем і викликів для Митного союзу ЄС

У Звіті про оцінку впливу зазначено основні поточні виклики та проблеми Митного союзу ЄС (*EU Customs Reform – Summary of the Impact Assessment, 2023*).

По-перше, митна служба відстоює свою місію із захисту фінансових інтересів Митного союзу та бореться з постійно зростаючими нефіскальними вимогами відповідно до галузевої політики (безпека продукції, захист здоров'я людей, тварин, рослин, навколишнього середовища тощо). У цьому аспекті співпраця між митницею та іншими компетентними органами є недостатньою.

По-друге, поточні митні процеси вимагають від трейдерів надавати подібну інформацію про товари кілька разів у ланцюжку постачання різним органам влади через численні та не завжди сумісні ІТ-системи. Це створює адміністративний тягар для законних операторів.

По-третє, митна модель не підходить для електронної комерції – величезне зростання електронної комерції змінило природу торгівлі: від товарів, які традиційно ввозяться до ЄС у великих кількостях партіями, до сотень мільйонів невеликих посилок, які відправляються безпосередньо окремим споживачам. Митниця не готова впоратися зі збільшенням обсягів товарів і декларацій.

По-четверте, якість даних, доступ до них та їх аналіз обмежені. Попри те, що митні процеси оцифровані, дані, необхідні для здійснення митного контролю, огляду та аналізу ризиків, фрагментовані та дублюються в кількох системах у децентралізованій митній ІТ-інфраструктурі. Це трудомістко та дорого для митних органів, до того ж не є гнучким і перешкоджає ефективному використанню даних.

По-п'яте, оперативна імплементація в державах-членах суттєво різниться у практиках і методах контролю. У ЄС немає належного аналізу ризиків для належного нагляду за торговими потоками та виявлення торгівлі, що не відповідає вимогам.

Є тісний зв'язок як між ефективним митним контролем і впровадженням торговельної політики ЄС, включаючи захист торгівлі, так і між внеском митниці в єдиний ринок і цілями конкурентної політики ЄС щодо забезпечення рівних умов конкуренції між виробниками в ЄС та іноземними. Якщо Митний союз не буде працювати оптимально, виробники ЄС, які дотримуються всіх правил і норм, що застосовуються на Єдиному ринку, не будуть конкурувати на рівних умовах, необхідних для забезпечення робочих місць і зростання в ЄС. Водночас трейдери повинні працювати злагоджено, просто та швидко, без непотрібних перерв у ланцюзі поставок. Потрібно знайти баланс між митним контролем і спрощенням для законних трейдерів (*Commission work programme, 2022*).

У світовій практиці збільшується швидкість та якість митних процедур за умови спрощення наявних процесів і процедур, їх автоматизації та зменшення впливу людського фактора. Утім важливо, щоб інформаційно-комунікаційні системи митних органів України були сумісними з аналогічними системами інших країн світу. Для цього потрібно зменшити різницю між митними процедурами, забезпечити якісний інформаційний обмін і високий рівень безпеки й доступності електронних інформаційних ресурсів. Отже, цифрова трансформація та розвиток усіх етапів митного оформлення є одним з ключових елементів виконання Україною взятих на себе міжнародно-правових зобов'язань Державної митної служби та її територіальних підрозділів.

2. Передумови митної реформи ЄС

Основою Митного союзу є виключна компетенція ЄС щодо регулювання та спільна правова база (Митний кодекс ЄС), який реалізується митними органами держав-членів. Для забезпечення своїх місій митні органи використовують дедалі складніший набір ІТ-систем, що також дозволяють суб'єктам господарювання виконувати свої зобов'язання цифровими засобами (*Regulation (EU) No 952/2013, 2013*).

Митні служби традиційно стягують мито та інші податки на імпорт, і, попри глобальне зниження тарифів, збирання митних платежів

залишається економічно значущим (24.8 млрд євро у 2021 р.). 75 % обсягу сплаченого мита спрямовується до бюджету ЄС, що становило 8 % у 2021 р. (*EU Customs Reform – Impact Assessment, 2023*).

Роль митниці з часом розширилася для охоплення також нефіскальних завдань. За останні 20 років нефіскальне секторальне законодавство, що застосовується до товарів (так звані заборони та обмеження), експоненціально зросло відповідно до зростаючих очікувань щодо безпеки, стійкості, здоров'я та захисту прав людини. У тісній співпраці з іншими компетентними органами митниця є "першою лінією захисту" для захисту громадян ЄС від невідповідних, небезпечних або підроблених товарів з третіх країн, а також підприємств ЄС від недобросовісної конкуренції. Митниця також сприяє боротьбі з контрабандою нелегальних товарів і тероризмом, захищає цінності та спосіб життя ЄС (*EU Customs Reform – Impact Assessment, 2023*).

Спалах *COVID-19* у лютому 2020 р. вимагав вжиття термінових заходів для торгівлі, зокрема щодо звільнення від мита та податків, спрощення формальностей та домовленості про пріоритети контролю та спільного підходу до ризиків на кордоні. Це було життєво важливо для прискорення доставки терміново необхідних товарів, одночасно виявляючи та блокуючи неякісні або невідповідні товари (маски, ліки, дезінфікуючі засоби тощо). Митні органи надіслали 950 повідомлень про підробку. У 2021 р. митні органи запровадили механізм моніторингу експорту вакцин. Пандемія та пов'язані з нею карантинні та обмежувальні заходи серйозно вплинули на зовнішню торгівлю ЄС товарами у 2020 р. Громадські консультації показали, що внесок Митного союзу у відповідь на пандемію *COVID-19* та її соціально-економічні наслідки широко сприймається як позитивний у опитаних респондентів (дуже або досить позитивно для 63.8 % з них, а негативно – лише для 21 %) (*Commission Implementing regulation 2021/2071, 2021*).

Оскільки будь-який окремих морський порт, аеропорт або наземний пункт перетину кордону є входом до ЄС, захист, який забезпечується митницею в одній державі-члені, є на службі всього Союзу. *Митний союз настільки сильний, наскільки сильна його слабка ланка.* Проте є значні відмінності в людських і фінансових ресурсах, навчанні, можливостях аналізу ризиків і рівнях контролю національних митних адміністрацій.

Здатність Митного союзу йти в ногу з сучасними розробками відчуває дедалі більший тиск. Нові загрози безпеці, зростання занепокоєння, пов'язаного з навколишнім середовищем і правами людини, а також різке зростання торговельних потоків електронної комерції створюють значний виклик і тиск на митні органи.

Водночас великий обсяг даних, нові технології та цифровізація відкривають нові можливості для обробки та використання даних на благо всіх учасників економіки. Попри те, що митні органи продовжують працювати над розробкою рішень, поточного завершення

ІТ-систем, необхідних для Митного кодексу ЄС, буде недостатньо для забезпечення повного використання даних для ефективного реагування на наявні та майбутні виклики.

З нефіскальної сторони Регламент про ринковий нагляд ЄС (*Regulation (EU) 2019/1020*, 2019) забезпечує законодавчу базу для контролю на основі оцінки ризиків непродовольчих товарів, що продаються на ринку ЄС, зокрема шляхом систематичної співпраці та обміну інформацією між органами ринкового нагляду та митними органами для виявлення небезпечних або невідповідних продуктів, що потрапляють на єдиний ринок. Митниці також буде потрібно впровадити відповідні частини оновленого Загального положення про безпеку продукції (*Regulation (EU) 2023/988*, 2023) і нові правила, спрямовані на ефективну заборону розміщення на єдиному ринку продуктів, повністю або частково виготовлених за допомогою примусової праці, після прийняття відповідних пропозицій (*Document 52022PC0453*, 2022).

У сфері екологічного законодавства митна служба бере участь у забезпеченні виконання численних правил, зокрема щодо хімічних речовин (*Consolidated text*, 2006), охорони видів дикої фауни і флори (*Council Regulation (EC) 338/97*, 1997), боротьби зі зміною клімату шляхом мінімізації використання та викидів небезпечних речовин (*Regulation (EU) No 517/2014*, 2014) та інших.

У форсайт-доповіді, опублікованій у 2020 р., запропоновано чотири сценарії, як в Європейському Союзі може виглядати митниця в 2040 р., що сформувало бачення, згідно з яким у 2040 р. митниця в ЄС "повністю захищатиме суспільство, навколишнє середовище та економіку ЄС шляхом ефективного сприяння законній торгівлі та інтелектуальному нагляду за ланцюгами постачання, що базується на оцінці ризиків, є проактивною, безперервно співпрацює з нашими зацікавленими сторонами та відкрита для інновацій та сталого розвитку й сприймається як єдине ціле" (*Ghiran et al.*, 2020).

Важливою передумовою запровадження митної реформи є суттєве зростання обсягів електронної торгівлі. Остання за кількістю вдвічі перевищує обсяги традиційних торговельних операцій і лише на 0.4 % – за вартістю. Така велика кількість транзакцій з низькою вартістю є проблемою як для митниці, що не може належним чином контролювати їх, так і для операторів, які повинні виконувати кілька зобов'язань щодо звітності за посилку.

Посилки вартістю до 150 євро, які безпосередньо надсилаються з третьої країни одержувачу в ЄС, звільняються від ввізного мита (*Council Regulation (EC) 1186/2009*). До 2021 р. також діяла пільга з ПДВ на імпортовані товари. Однак Рада вирішила скасувати звільнення від ПДВ, щоб захистити податкові надходження держав-членів, створити рівні умови для відповідних підприємств і мінімізувати їх тягар. Відповідно, з липня 2021 р. усі імпортовані товари підлягають

оподаткуванню ПДВ і потребують оформлення та подання цифрової митної декларації, зокрема для товарів вартістю до 150 євро, на які мито не сплачується (*Council Directive (EU) 2017/2455*).

Однак, попри те, що з липня 2021 р. про переміщення кожної посылки повідомляється митниці, митні органи не мають інформації для ефективного контролю відповідності імпортованих товарів нефіскальним вимогам ЄС. Навіть перевірка дотримання фінансових вимог є складною для митниці. Є докази систематичного зловживання порогом у 150 євро шляхом заниження вартості та розділення партій. Дослідження, проведене *Copenhagen Economics* у 2016 р., показало, що близько 65 % партій електронної торгівлі мають занижену вартість з погляду оподаткування митними платежами. У своєму спеціальному звіті про процедури імпорту Європейський суд аудиторів (*ECA*) дійшов висновку, що поточні системи митного інформаційного оформлення не можуть запобігти імпорту товарів, на які не поширюється митне звільнення, і це не компенсується фактичним контролем і планами з оглядів. Відтак можна констатувати порушення правил конкуренції: звільнення від мита надає перевагу операторам електронної комерції з третіх країн порівняно з традиційною торгівлею та роздрібними трейдерами ЄС, які повинні сплачувати мито під час імпорту оптом, і заохочує створення дистриб'юторських центрів електронної комерції за межами ЄС.

Крім того, експорт має відповідати правилам, зокрема ЄС контролює експорт товарів подвійного призначення, щоб запобігти розповсюдженню зброї, перевезенню небезпечних відходів, забезпечити управління відходами екологічно стійким способом, і після пандемії *COVID-19* стежити за експортом вакцин до третіх країн.

Кожен крок має різну мету, тож частина інформації, яку оператор повинен надати для кожного вантажу, змінюється від етапу до етапу. Проте цей процес призводить до вимог, які є неадекватними та надмірними, особливо коли вони стосуються мільярдів посилок електронної комерції.

Звільнення від сплати мита для товарів вартістю до 150 євро та відсутність звільнення від сплати ПДВ. Звільнення від сплати мита на товари з низькою вартістю введено в дію у 1983 р. та збільшено у 1991 та 2008 рр. Також існувало звільнення від ПДВ для імпортних товарів. Обидві пільги виправдані надмірним адміністративним тягарем для стягнення малих обсягів мита або ПДВ на товари низької вартості. Рада вирішила скасувати пільгу з ПДВ для імпортних товарів з низькою вартістю та забезпечити єдине вікно (*IOSS*) для посередників електронної комерції, які продають іноземні товари європейським споживачам, дозволяючи їм збирати імпортний ПДВ у момент продажу замість того, щоб стягувати його, коли товари проходять митне оформлення під час ввезення на ринок ЄС (*VAT in the Digital Age. Volume 2, 2022*).

Щоб перевірити, чи нараховано ПДВ у момент продажу чи його потрібно сплатити на кордоні, усі посылки необхідно задекларувати на

митниці після прибуття до ЄС. За оцінкою ЄК, скасування звільнення від ПДВ для імпорту товарів низької вартості було успішним. За перші 6 місяців країни-члени зібрали 1.9 млрд євро ПДВ, а податкові та митні органи тепер мають дані про транзакції електронної торгівлі. Однак різниця між ПДВ і митними правилами електронної торгівлі робить систему дуже складною для всіх учасників (ПДВ застосовується до всіх товарів, тоді як мито стягується з товарів вартістю від 150 євро; ПДВ збирається та декларується під час продажу платформами, але перевіряється після прибуття, коли поштові та експрес-оператори декларують товар на митниці).

Платформи констатують, що іноді ПДВ стягується двічі. Експрес-кур'єри та поштові оператори стверджують, що вони повинні декларувати товари, щодо яких у них немає даних, оскільки вони не є частиною первинного продажу. Споживачі часто відмовляються від товару через те, що поштові оператори стягують несподівану плату за дотримання митних формальностей. Митні органи констатують, що їх ІТ-системи не можуть впоратися з обсягом декларацій і що не варто перевіряти, чи посилки мають штучно занижену вартість менше за 150 євро, щоб вимагати від споживача оплати дуже малої суми мита, або на які мито не нараховується взагалі (*E-commerce in Europe, 2020*).

Отже, зростання обсягів торгівлі разом з необхідністю впорядкування, відстежування та оподаткування митними платежами малих посилок електронної торгівлі стало одним з головних поштовхів до започаткування у 2023 р. Великої митної реформи ЄС, основною метою якої є запровадження нової електронної митниці ЄС.

3. Основні положення митної реформи ЄС

17 травня 2023 р. Європейська комісія оголосила про початок найбільш амбітної та комплексної реформи Митного союзу ЄС з моменту його створення у 1968 р. Ключові передумови реформи викладено у (*EU Customs Reform – Taxation and Customs Union, 2023*).

Реформа реагує на поточний тиск, під яким працює митна служба ЄС, включаючи величезне збільшення обсягів торгівлі, особливо в електронній, швидке зростання кількості стандартів ЄС щодо безпечності та якості товарів, які необхідно перевіряти на кордоні, а також зміну геополітичних реалій і криз.

Запропоновані заходи є провідними у світі, керованими даними бачення митної служби ЄС, яке значно спростить митні процеси для бізнесу, особливо для найбільш надійних трейдерів. Завдяки цифровій трансформації реформа скоротить громіздкі митні процедури, замінивши традиційні декларації розумнішим підходом до нагляду за імпортом, що базується на аналізі даних. Водночас митні органи матимуть інструменти та ресурси, необхідні для належної оцінки та припинення імпорту, який створює реальні ризики для ЄС, його громадян та економіки.

Основною метою реформи є створення нового Митного органу ЄС (*EU Customs Authority*), який функціонуватиме на основі нової е-Митниці ЄС (*EU e-Customs*) та контролюватиме Центр митних даних ЄС (*EU Customs Data Hub*). Останній з часом замінить наявну митну IT-інфраструктуру у країнах – членах ЄС, заощаджуючи до 2 млрд євро операційних витрат на рік. Новий орган також допоможе застосувати покращений підхід ЄС до управління ризиками та митних перевірок (*EU Customs Reform – Impact Assessment, 2023*).

Загалом нова структура зробить митну службу ЄС придатною для більш екологічної цифрової ери та сприятиме створенню безпечнішого та конкурентоспроможного єдиного ринку. Він спрощує та раціоналізує вимоги до митної звітності для трейдерів. При цьому скорочуватиметься час, необхідний для завершення процесів імпорту, забезпечуючи єдиний інтерфейс ЄС і полегшуючи повторне використання даних. Це допоможе досягти зменшення зазначеного тягаря для бізнесу на 25 %, не відкидаючи пов'язаних цілей політики ЄС.

4. Три опори митної реформи ЄС

4.1. Опора 1 – Нове партнерство з бізнесом

Після проведення реформи у Митному союзі ЄС компанії, які хочуть ввозити товари в ЄС, зможуть зареєструвати всю інформацію про свої товари та ланцюги постачання в єдиному онлайн-середовищі – новому Центрі митних даних ЄС. Ця передова технологія збиратиме надані бізнесом дані шляхом машинного навчання, штучного інтелекту та людського втручання – надасть органам влади можливість повного контролю ланцюгів постачання та руху товарів (*EU Customs Reform – Taxation and Customs Union, 2023*).

Водночас підприємствам потрібно буде надавати свою митну інформацію лише в один портал і лише один раз для кількох партій. У деяких випадках, коли бізнес-процеси та ланцюжки постачання є повністю прозорими, трейдери з найбільшим рівнем довіри (*Trust & Check – "Довіряй і перевіряй"*) зможуть випустити свої товари в обіг на ринку ЄС, уникаючи безпосередніх перевірок з боку митниці. Категорія *Trust & Check* посилює вже наявну програму авторизованих економічних операторів (*AEO*) для довірених трейдерів.

Це нове партнерство з бізнесом є першим у світі. Це новий дієвий інструмент для підтримки бізнесу ЄС, торгівлі та стратегічної автономії ЄС. Центр митних даних ЄС дасть змогу імпортувати товари до ЄС з мінімальним втручанням з боку митниці, без шкоди для вимог щодо безпеки, а також боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил.

Відповідно до пропозицій *Data Hub* відкриється для поставок електронної торгівлі в 2028 р., а у 2032 р. – для інших імпортерів, що призведе до миттєвих переваг і спрощень. Трейдери *Trust & Check* також зможуть здійснити митне оформлення всіх своїх імпортних поставок у митних органах країни-члена, у якій вони знаходяться,

незалежно від того, звідки товари ввозяться до ЄС. Перегляд у 2035 р. оцінить, чи можна цю можливість поширити на всіх трейдерів, коли *Data Hub* стане обов'язковим з 2038 р.

4.2. Опора 2 – Розумніший підхід до митних перевірок

Запропонована нова система дасть митним органам можливість більш системно оцінити ланцюжки постачання та виробничі процеси товарів, що надходять до ЄС. Усі держави-члени матимуть доступ до даних у реальному часі та зможуть об'єднувати інформацію для більш швидкого, послідовного та ефективного реагування на ризики.

Штучний інтелект буде використовуватися для аналізу та моніторингу даних, а також для прогнозування проблем ще до відвантаження товарів до ЄС. Це дозволить митним органам ЄС зосередити свої зусилля та ресурси на найскладніших напрямках: зупинка ввезення небезпечних або незаконних товарів до ЄС та підтримка зростаючої кількості законів ЄС, які забороняють товари, що суперечать загальним цінностям ЄС. Це, наприклад, товари у сфері зміни клімату, вирубки лісів, примусової праці та багатьох інших. Це також допоможе забезпечити належний збір мит і податків на користь національних бюджетів та загального бюджету ЄС.

Для визначення пріоритетності ризиків і координації своїх перевірок та інспекції інформація та досвід країн-членів будуть об'єднані та оцінені на рівні ЄС завдяки новому митному органу ЄС, який діятиме на основі аналізу даних, наданих через Центр митних даних ЄС. Новий порядок суттєво покращить співпрацю між митними органами, органами ринкового нагляду та правоохоронними органами на рівні ЄС і національному рівні, зокрема шляхом обміну інформацією через Центр митних даних.

4.3. Опора 3 – Більш сучасний підхід до електронної торгівлі

Започаткована митна реформа зробить онлайн-платформи (наприклад *Alibaba*, *Amazon*, *Zalando* та інші) ключовими структурами в забезпеченні відповідності товарів, які онлайн продаються в ЄС, усім митним зобов'язанням. Це суттєві зміни порівняно з чинною митною системою, яка покладає відповідальність на індивідуального споживача та перевізників. Платформи-трейдери відповідатимуть за сплату мита і ПДВ під час покупки, тому споживачі більше не страждатимуть від прихованих платежів або неочікуваних документів, які від них могли запросити після доставки посилки. Завдяки онлайн-платформам як офіційним імпортерам споживачі з ЄС можуть бути впевнені, що всі митні платежі сплачено, а їхні покупки безпечні та відповідають стандартам ЄС щодо навколишнього середовища, безпеки та етики.

Водночас реформа скасовує нинішній поріг, за яким товари вартістю менше за 150 євро звільняються від мита, чим активно користуються шахраї та недобросовісні трейдери. До 65 % посилок, які зараз надходять до ЄС, мають занижену вартість, щоб уникнути сплати мита при імпорті.

Реформа також спрощує розрахунок митних платежів для найпоширеніших куплених за межами ЄС товарів низької вартості, скорочуючи тисячі можливих категорій митних платежів до чотирьох. Це значно полегшить розрахунок мита платежів для невеликих посилок, допомагаючи платформам і митним органам краще керувати понад мільярдом покупок в електронній торгівлі, що надходять до ЄС щороку. Це також усуне можливість шахрайства. Очікується, що новий індивідуальний режим електронної торгівлі принесе додаткові надходження від митних платежів у розмірі 1 млрд євро на рік.

5. Електронна митниця ЄС

Електронна митниця є важливою подією для Митного союзу ЄС як одного із стовпів Європейського Союзу, що є центром внутрішнього ринку та забезпечує стабільну основу для економічної інтеграції та зростання в Європі протягом майже п'яти десятиліть (*Electronic customs, n.d., 2023*).

Після завершення створення Митного союзу 1 липня 1968 р., на півтора роки раніше, ніж заплановано у Римському договорі 1957 р., роль митниці, методи її роботи та процеси суттєво змінилися, щоб пристосуватися до зростаючих обсягів світової торгівлі, швидко змінних технологій та бізнес-моделей, і постійної транснаціональної злочинності та загроз безпеці.

Упродовж останніх двох десятиліть митні процедури в паперовому форматі поступово замінювалися електронними з метою підвищення конкурентоспроможності європейського бізнесу та одночасного вдосконалення перевірок безпеки та надійності. На сьогодні пріоритетом для ЄС є процес впровадження безпаперових процедур та їх переведення в електронну форму. Для цього країни – учасниці ЄС реалізують програму "Ініціатива електронної митниці" (*Electronic customs initiative*), яка передбачена Митним кодексом ЄС та є основою Великої митної реформи ЄС, започаткованої у 2023 р.

"Е-Митниця" має забезпечити: обмін інформацією між економічними операторами та митними адміністраціями країн ЄС; взаємодію між митними органами країн ЄС та операції, пов'язані зі зберіганням інформації. Проєкт, ініційований Європейською комісією, має на меті запровадити загальноєвропейські електронні процедури для створення ефективнішого та сучасного митного середовища.

Проєкт "е-Митниця" має дві головні цілі: посилення безпеки на зовнішніх кордонах ЄС; сприяння процедурам торгівлі. Тож запровадження та подальший розвиток електронної митниці принесе користь усім учасникам процесу: урядам країн ЄС, підприємствам-імпортерам та експортерам, а також громадянам як кінцевим споживачам.

Першим кроком до загальноєвропейського електронного обміну митними деклараціями створено нову комп'ютеризовану транзитну

систему (*NCTS*), започатковану в 1997 р. У 2023 ЄС перейшов на *NCTS* фази 5. Через кілька років Рішення про електронну митницю встановило базову основу для створення безпаперового середовища для митниці та торгівлі, зазначивши цілі, а також структуру, засоби та основні терміни.

Для впровадження електронної митниці в ЄС розроблено *MASP-C* (*Multi-Annual Strategic Plan for electronic Customs* – Багато-річний стратегічний план для електронної митниці), який охоплює всі митні проекти, пов'язані з ІТ, зокрема це огляд та довідкова інформація про проекти та ключові питання, пов'язані з розвитком ініціативи е-Митниці та поточним станом справ в ЄС (*MASP-C, Rev. 2023*).

Прийняття та застосування Митного кодексу ЄС з 1 травня 2016 р. завершує перехід митниці до безпаперового, повністю електронного та сумісного середовища з урахуванням основних цінностей простоти, обслуговування та швидкості. Митний кодекс ЄС – це новий рамковий Регламент щодо митних правил і процедур у ЄС і охоплює здебільшого проекти, які раніше запроваджені рішенням про електронну митницю. Основним проектом, який залишається охопленим Рішенням про електронну митницю, є середовище Єдиного вікна ЄС для митної ініціативи.

Розвиток електронних митних систем у ЄС викладено в *MASP-C* для створення єдиного європейського електронного митного середовища. Ці плани узгоджуються з оперативними та законодавчими проектами та розробками, які вже заплановані або здійснюються у сфері митної справи. *MASP-C* також надає зацікавленим сторонам огляд та довідкову інформацію про проекти та ключові питання, пов'язані з розвитком електронної митної ініціативи та поточним станом справ.

Серед складових *MASP-C* – ІТ-стратегія, зведена документація про проекти, детальний графік їхнього впровадження. Тобто він одночасно встановлює рамки для розвитку електронних митних систем і є "динамічним планом" реалізації Робочої програми Митного кодексу ЄС. Відповідно до додатка 2 до *MASP-C* передбачається розробка цілої низки ІТ-систем різного призначення, що використовуватимуться митними органами ЄС та економічними операторами для здійснення бізнес-процесів, пов'язаних з експортно-імпортними операціями. Усі системи поділені на 4 групи (*MASP-C Annex 2, 2023*):

Група 1: Європейські митні інформаційні системи (має 27 систем).

Група 2: Європейські ініціативи в митниці, що потребують подальшого вивчення та узгодження (має 5 систем).

Група 3: Міжнародні митні інформаційні системи (3 системи).

Група 4: Митні ІТ-ініціативи співробітництва та технологічні розробки для спрощення Європейської митної інформаційної системи (8 систем).

В Україні планується розробити та запровадити 17 європейських митних ІТ-систем різного призначення. Отже, *MASP-C* регулює всі процеси, що стосуються аналізу потреби та розроблення електронних систем для митниці.

6. Імплементация митної реформи ЄС в Україні

Україна отримала статус кандидата на вступ до ЄС наприкінці 2023 р., тож тепер необхідно синхронізувати принципи роботи у більшості галузей з країнами ЄС. Оскільки Європейський Союз – це насамперед Митний союз, тому митна служба є однією з пріоритетних галузей з урахуванням перспектив вступу до ЄС. Для України важливо синхронізувати свої митні процедури з іншими країнами ЄС, щоб мати спільні митні правила та процедури.

Деякі необхідні кроки у цьому напрямі вже зроблені, найважливішими серед яких можна зазначити запровадження Україною у 2019 р. інституту Авторизованого економічного оператора (*AEO*) та приєднання до Конвенції про процедуру спільного транзиту у 2022 р. (*NCTS*).

За підсумками функціонування спільного транзиту (або так званого "митного безвізу") в Україні у 2023 р. оформлено 41 тис. транзитних декларацій та 182 авторизації на застосування транзитних спрощень. Загалом за 2023 р. у країнах – учасницях *NCTS* успішно завершено понад 33.6 тис. переміщень, розпочатих митними органами України. Водночас в Україні успішно завершено більше ніж 7.6 тис. переміщень, розпочатих в інших країнах – учасницях Конвенції *NCTS*. Тож від початку застосування в Україні процедури спільного транзиту, тобто з 1 жовтня 2022 р., митними органами оформлено майже 42 тис. транзитних декларацій (Підсумки "митного безвізу", 2023).

У 2023 р. зафіксовано суттєве зростання кількості оформлених декларацій по системі спільного транзиту, розширення застосування *NCTS* та залучення підприємств для надання авторизації на застосування транзитних спрощень відповідно до Конвенції. За 2023 р. здійснено оцінку відповідності 57 підприємств та надано 182 авторизації на застосування транзитних спрощень. Ще понад 50 заяв від підприємств знаходяться на різних етапах розгляду (Підсумки "митного безвізу", 2023).

Щодо гарантування процедури спільного транзиту за 2023 р., відповідно до умов Конвенції про процедуру спільного транзиту в системі *GMS*, зареєстровано 46 загальних електронних гарантій (наявних 33 на загальну суму понад 109 млн євро) та 2997 індивідуальних електронних гарантій (наявних 2669 на загальну суму майже 173 млн євро) (Підсумки "митного безвізу", 2023).

Станом на кінець 2023 р. митні органи України використовували ІТ-систему спільного транзиту фази 4. Відповідно до оголошеної митної реформи країни ЄС здійснили перехід на *NCTS* фази 5.

Відповідно до затвердженої Державної антикорупційної програми на 2023–2025 рр. (Постанова КМУ від 4 березня 2023 р. № 220) та відповідно до Національної стратегії доходів до 2030 р. (Національна стратегія доходів) передбачено прийняття і подальшу реалізацію Довгострокового національного стратегічного плану цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації Держмитслужби¹, в основу якого покладено *MASP-C*. Останній є інструментом управління та планування, який визначає розвиток електронних митних систем усього ЄС. Україна зобов'язується розпочати реалізацію ІТ-стратегії розвитку Держмитслужби у I кварталі 2024.

Відповідно до проєкту стратегічного плану в Україні планується розробити і запровадити 17 ІТ-систем різного призначення, які будуть сумісними з відповідними європейськими. Реалізація ІТ-стратегії для митної служби має включати розробку функціональних і технічних специфікацій для нових електронних систем на основі найкращих практик ЄС. Таким чином, Держмитслужба має розробити і запровадити такі ІТ-системи: нова Єдина автоматизована інформаційна система митних органів – ЄАІС; оновлене Єдине вікно для міжнародної торгівлі та інші (загалом 17 різних ІТ-систем), які будуть сумісні з відповідними ІТ-системами ЄС. Перехід на *NCTS* фази 5 заплановано на II квартал 2024 р. Зазначені дані стверджують про неупинний рух України до ЄС та підтверджують спроможність нашої держави до впровадження та ефективного застосування сучасних митних ІТ-систем та досягнення цілей митної реформи ЄС.

Висновки

Передумовою запровадження у травні 2023 р. найбільшої митної реформи ЄС є наявність викликів і проблем, що вказують на невідповідність наявної митної системи ЄС сучасним вимогам. ІТ-системи митних органів ЄС не можуть впоратися з величезним обсягом декларацій, особливо в електронній торгівлі. Незаконні та невідповідні товари продовжують надходити до ЄС і становлять загрозу безпеці громадян. Сутність митної реформи полягає у створенні нового митного органу ЄС (*EU Customs Authority*), який функціонуватиме на основі нової е-Митниці ЄС (*EU e-Customs*) та контролюватиме Центр митних даних ЄС (*EU Customs Data Hub*). Для впровадження е-Митниці в ЄС введено Багаторічний стратегічний план для електронної митниці (*MASP-C*), яким передбачено розроблення та впровадження до 2030 р. понад 40 нових митних ІТ-систем.

Робота української митниці має бути синхронізована з митними адміністраціями країн ЄС. Відповідно до Національної стратегії доходів до 2030 р. передбачено прийняття Довгострокового національного

¹ На момент написання і верстки статті розроблено проєкт відповідного нормативного документа, прийняття якого очікувалося у січні-лютому 2024.

стратегічного плану цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації Держмитслужби, в Україні планується розробити та запровадити 17 різних митних ІТ-систем, сумісних з відповідними європейськими. Отже, в Україні буде імплементована е-Митниця ЄС, що вказує на впевнений рух України до ЄС, зокрема у митній сфері.

Надалі у дослідженнях будуть вивчені та проаналізовані основні митні ІТ-системи та особливості функціонування нової е-Митниці, що будуть розроблятися в ЄС та впроваджуватися у практику діяльності митних органів Держмитслужби України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	REFERENCE
Commission Implementing Regulation (EU) 2021/2071 of 25 November 2021 subjecting certain vaccines and active substances used for the manufacture of such vaccines to export surveillance (OJ L 421, 26.11.2021, p. 52). https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R2071	Commission Implementing Regulation (EU) 2021/2071 of 25 November 2021 subjecting certain vaccines and active substances used for the manufacture of such vaccines to export surveillance (OJ L 421, 26.11.2021, p. 52). https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R2071
Commission work programme 2022. https://commission.europa.eu/publications/2022-commission-work-programme-key-documents_en (дата звернення: 15.12.2023).	Commission work programme 2022. https://commission.europa.eu/publications/2022-commission-work-programme-key-documents_en (accessed: 15.12.2023).
Consolidated text: Regulation (EC) No. 1907/2006 of the European Parliament and of the Council of 18 December 2006 concerning the Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals (REACH), establishing a European Chemicals Agency, amending Directive 1999/45/EC and repealing Council Regulation (EEC) No 793/93 and Commission Regulation (EC) No 1488/94 as well as Council Directive 76/769/EEC and Commission Directives 91/155/EEC, 93/67/EEC, 93/105/EC and 2000/21/EC (Text with EEA relevance) – (EUR-Lex 02006R1907-20140410 EN Consolidated text). https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A02006R1907-20140410	Consolidated text: Regulation (EC) No. 1907/2006 of the European Parliament and of the Council of 18 December 2006 concerning the Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals (REACH), establishing a European Chemicals Agency, amending Directive 1999/45/EC and repealing Council Regulation (EEC) No 793/93 and Commission Regulation (EC) No 1488/94 as well as Council Directive 76/769/EEC and Commission Directives 91/155/EEC, 93/67/EEC, 93/105/EC and 2000/21/EC (Text with EEA relevance) – (EUR-Lex 02006R1907-20140410 EN Consolidated text). https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A02006R1907-20140410
Council Directive (EU) 2017/2455 of 5 December 2017 amending Directive 2006/112/EC and Directive 2009/132/EC as regards certain value added tax obligations for supplies of services and distance sales of goods. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32017L2455	Council Directive (EU) 2017/2455 of 5 December 2017 amending Directive 2006/112/EC and Directive 2009/132/EC as regards certain value added tax obligations for supplies of services and distance sales of goods. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32017L2455
Council Regulation (EC) 1186/2009 of 16 November 2009 setting up a Community system of reliefs from customs duty. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=celex%3A32009R1186	Council Regulation (EC) 1186/2009 of 16 November 2009 setting up a Community system of reliefs from customs duty. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=celex%3A32009R1186
Council Regulation (EC) 338/97 of 9 December 1996 on the protection of species of wild fauna and flora by regulating trade therein. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=celex%3A31997R0338	Council Regulation (EC) 338/97 of 9 December 1996 on the protection of species of wild fauna and flora by regulating trade therein. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=celex%3A31997R0338

Document 52022PC0453. Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on prohibiting products made with forced labour on the Union market (COM/2022/453 final). https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52022PC0453	Document 52022PC0453. Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on prohibiting products made with forced labour on the Union market (COM/2022/453 final). https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52022PC0453
E-commerce in Europe 2020. <i>PostNord report</i> . https://www.postnord.se/siteassets/pdf/rapporter/e-commerce-in-europe-2020.pdf (дата звернення: 20.12.2023).	E-commerce in Europe 2020. <i>PostNord report</i> . https://www.postnord.se/siteassets/pdf/rapporter/e-commerce-in-europe-2020.pdf (accessed: 20.12.2023).
Electronic customs. (n. d.) https://taxation-customs.ec.europa.eu/customs-4/electronic-customs_en (дата звернення: 20.12.2023).	Electronic customs. (n. d.) https://taxation-customs.ec.europa.eu/customs-4/electronic-customs_en (accessed: 20.12.2023).
EU Customs Reform – Impact Assessment. (2023). https://taxation-customs.ec.europa.eu/customs-4/eu-customs-reform_en (дата звернення: 03.01.2024).	EU Customs Reform – Impact Assessment. https://taxation-customs.ec.europa.eu/customs-4/eu-customs-reform_en (accessed: 03.01.2024).
EU Customs Reform – Summary of the Impact Assessment. (2023). https://taxation-customs.ec.europa.eu/customs-4/eu-customs-reform_en (дата звернення: 03.01.2024).	EU Customs Reform – Summary of the Impact Assessment. (2023). https://taxation-customs.ec.europa.eu/customs-4/eu-customs-reform_en (accessed: 03.01.2024).
EU Customs Reform – Taxation and Customs Union. (2023). https://taxation-customs.ec.europa.eu/customs-4/eu-customs-reform_en (дата звернення: 03.01.2024).	EU Customs Reform – Taxation and Customs Union. (2023). https://taxation-customs.ec.europa.eu/customs-4/eu-customs-reform_en (accessed: 03.01.2024).
Ghiran, A., Hakami, A., Bontoux, L., & Scapolo, F. (2020). The Future of Customs in the EU 2040: EUR 30463 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg. https://doi.org/10.2760/978164	Ghiran, A., Hakami, A., Bontoux, L., & Scapolo, F. (2020). The Future of Customs in the EU 2040: EUR 30463 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg. https://doi.org/10.2760/978164
Karavayev, T., Duginets, G., & Nikanorova, O. (2022). Authorized Economic Operators: World Experience. <i>Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право</i> , (2), 26-37.	Karavayev T., Duginets G., & Nikanorova, O. (2022). Authorized Economic Operators: World Experience. <i>Foreign trade: economy, finance, law</i> , (2), 26-37.
MASP-C (Revision 2023). Multi-Annual Strategic Plan for electronic Customs – https://taxation-customs.ec.europa.eu/system/files/2023-12/000.%20MASP-C_Rev.%202023_Main%20Body_v1.0.pdf (дата звернення: 20.12.2023).	MASP-C (Revision 2023). Multi-Annual Strategic Plan for electronic Customs – https://taxation-customs.ec.europa.eu/system/files/2023-12/000.%20MASP-C_Rev.%202023_Main%20Body_v1.0.pdf (accessed: 20.12.2023).
MASP-C Annex 2: Consolidated Project Fiches. https://taxation-customs.ec.europa.eu/system/files/2023-12/2.%20MASP-C_Rev.%202023_Annex%202_Consolidated%20fiches_v1.0.pdf (дата звернення: 20.12.2023).	MASP-C Annex 2: Consolidated Project Fiches. https://taxation-customs.ec.europa.eu/system/files/2023-12/2.%20MASP-C_Rev.%202023_Annex%202_Consolidated%20fiches_v1.0.pdf (accessed: 20.12.2023).
Pölös, Zsófia. <i>ЕК представила "найповнішу" реформу Митного союзу ЄС з 1968 року, що базується на даних</i> . https://trans.info/ua/yek-predstavyla-naupovnishu-reformu-mytneho-soyuzu-yes-343663 (дата звернення: 30.05.2023).	Pölös, Zsófia. <i>The EC presented the "most comprehensive" data-driven reform of the EU Customs Union since 1968</i> . https://trans.info/ua/yek-predstavyla-naupovnishu-reformu-mytneho-soyuzu-yes-343663 (accessed: 30.05.2023).
Regulation (EU) 2019/1020 of the European Parliament and of the Council of 20 June 2019 on market surveillance and compliance of products and amending Directive 2004/42/EC and Regulations (EC) No 765/2008 and (EU) No 305/2011. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32019R1020	Regulation (EU) 2019/1020 of the European Parliament and of the Council of 20 June 2019 on market surveillance and compliance of products and amending Directive 2004/42/EC and Regulations (EC) No 765/2008 and (EU) No 305/2011. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32019R1020

Regulation (EU) 2023/988 of the European Parliament and of the Council of 10 May 2023 on general product safety, amending Regulation (EU) No 1025/2012 of the European Parliament and of the Council and Directive (EU) 2020/1828 of the European Parliament and of the Council, and repealing Directive 2001/95/EC of the European Parliament and of the Council and Council Directive 87/357/EEC. https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2023/988/oj	Regulation (EU) 2023/988 of the European Parliament and of the Council of 10 May 2023 on general product safety, amending Regulation (EU) No 1025/2012 of the European Parliament and of the Council and Directive (EU) 2020/1828 of the European Parliament and of the Council, and repealing Directive 2001/95/EC of the European Parliament and of the Council and Council Directive 87/357/EEC. https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2023/988/oj
Regulation (EU) No. 517/2014 of the European Parliament and of the Council of 16 April 2014 on fluorinated greenhouse gases and repealing Regulation (EC) No 842/2006. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32014R0517	Regulation (EU) No. 517/2014 of the European Parliament and of the Council of 16 April 2014 on fluorinated greenhouse gases and repealing Regulation (EC) No 842/2006. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32014R0517
Regulation (EU) No. 952/2013 of the European Parliament and of the Council laying down the Union Customs Code (OJ L 269, 10.10.2013, p. 1–101) and its delegated and implementing rules. https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:269:0001:0101:EN:PDF	Regulation (EU) No. 952/2013 of the European Parliament and of the Council laying down the Union Customs Code (OJ L 269, 10.10.2013, p. 1–101) and its delegated and implementing rules. https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:269:0001:0101:EN:PDF
VAT in the Digital Age. Volume 2. – The VAT Treatment of the Platform Economy. Directorate-General for Taxation and Customs Union, 2022. https://taxation-customs.ec.europa.eu/system/files/2022-12/VAT%20in%20the%20Digital%20Age_Final%20Report%20Volume%202.pdf (дата звернення: 20.12.2023).	VAT in the Digital Age. Volume 2. – The VAT Treatment of the Platform Economy. Directorate-General for Taxation and Customs Union, 2022. https://taxation-customs.ec.europa.eu/system/files/2022-12/VAT%20in%20the%20Digital%20Age_Final%20Report%20Volume%202.pdf (accessed: 20.12.2023).
Бикова, А. <i>У ЄС готують новий пакет митних реформ</i> . https://logist.today/uk/dnevnik_logista/2023-05-18/v-es-gotovyat-novyj-paket-tamozhennyh-reform/ (дата звернення: 20.05.2023).	Bykova, A. <i>The EU is preparing a new package of customs reforms</i> . https://logist.today/uk/dnevnik_logista/2023-05-18/v-es-gotovyat-novyj-paket-tamozhennyh-reform/ (last accessed: 08.01.2024).
<i>Єврокомісія має намір запустити комплексну митну реформу ЄС</i> . https://cfts.org.ua/news/2023/05/22/evrokomisiya_mae_namir_zapustiti_kompleksnu_mitnu_reformu_evropeyskogo_soyuzu_75024 (дата звернення: 25.05.2023).	<i>The European Commission intends to launch a comprehensive customs reform of the European Union</i> . https://cfts.org.ua/news/2023/05/22/evrokomisiya_mae_namir_zapustiti_kompleksnu_mitnu_reformu_evrop_eyskogo_soyuzu_75024 (last accessed: 08.01.2024).
Жарикова, А. <i>Україна має намір стати східною митницею ЄС</i> . https://www.epravda.com.ua/news/2024/01/11/708644 (дата звернення: 11.01.2024).	Zharykova, A. <i>Ukraine intends to become the eastern customs of the EU</i> . https://www.epravda.com.ua/news/2024/01/11/708644 (last accessed: 08.01.2024).
Зубко, Т., & Данченко, Л. (2023). Євроінтеграція: виклики для зовнішньої торгівлі. <i>Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право</i> , 3(128), 4-13.	Zubko, T., & Danchenko, L. (2023). European integration: challenges for foreign trade. <i>Foreign trade: economy, finance, law</i> , 3(128), 4-13.
Мазаракі, А., & Мельник, Т. (2023). Співробітництво України з ЄС у сфері запобігання й протидії корупції. <i>Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право</i> , 2(127), 4-33.	Mazaraki, A., & Melnyk, T. (2023). Cooperation of Ukraine with the EU in the sphere of prevention and counteraction of corruption. <i>Foreign trade: economy, finance, law</i> , 2(127), 4-33.
Мельник, Т., & Ковальова, М. (2023). Зовнішня торгівля України у контексті процедури спільного транзиту. <i>Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право</i> , 5(130), 4-17.	Melnyk, T., & Kovalova, M. (2023). Foreign trade of Ukraine in the context of the common transit procedure. <i>Foreign trade: economy, finance, law</i> , 5(130), 4-17.
<i>Національна стратегія доходів до 2030 року</i> . https://mof.gov.ua/storage/files/National%20Revenue%20Strategy_2030_pdf (дата звернення: 12.01.2024).	<i>National income strategy until 2030</i> . https://mof.gov.ua/storage/files/National%20Revenue%20Strategy_2030_pdf (last accessed: 12.01.2024).

<p><i>Підсумки "митного безвізу" 2023: 41 тисяча оформлених транзитних декларацій та 182 авторизації на застосування транзитних спрощень.</i> https://customs.gov.ua/news/ncts-26/post/pidsumki-mitnogo-bezvizu-2023-41-tisiacha-oformlenikh-tranzitnikh-deklaratsii-ta-182-avtorizatsiyi-na-zastosuvannia-tranzitnikh-sproshchen-1440 (дата звернення: 12.01.2024).</p>	<p><i>Results of "customs visa-free" 2023: 41,000 completed transit declarations and 182 authorizations for the use of transit simplifications.</i> https://customs.gov.ua/news/ncts-26/post/pidsumki-mitnogo-bezvizu-2023-41-tisiacha-oformlenikh-tranzitnikh-deklaratsii-ta-182-avtorizatsiyi-na-zastosuvannia-tranzitnikh-sproshchen-1440 (last accessed: 12.01.2024).</p>
<p>Постанова КМУ "Про затвердження Державної антикорупційної програми на 2023–2025 роки" № 220 (2023, 4 березня). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/220-2023-п#Text (дата звернення: 12.01.2024).</p>	<p>Resolution of the CMU "On the approval of the State anti-corruption program for 2023–2025" No. 220 (2023, March 4). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/220-2023-п#Text (last accessed: 12.01.2024).</p>
<p><i>Україна стане східним митним кордоном Європейського Союзу.</i> https://buh.ligazakon.net/news/224908_ukrana-stane-skhdnim-mitnim-kordonom-vropeyskogo-soyuzu (дата звернення: 15.01.2024).</p>	<p><i>Ukraine will become the eastern customs border of the European Union.</i> https://buh.ligazakon.net/news/224908_ukrana-stane-skhdnim-mitnim-kordonom-vropeyskogo-soyuzu (last accessed: 08.01.2024).</p>

Конфлікт інтересів: Автори заявляють, що вони не мають фінансових чи нефінансових конфліктів інтересів щодо цієї публікації; не мають відносин із державними органами, комерційними або некомерційними організаціями, які могли б бути зацікавлені у поданні цієї точки зору. З огляду на те, що автори працюють в установі, яка є видавцем журналу, що може зумовити потенційний конфлікт або підозру в упередженості, остаточне рішення про публікацію цієї статті (включно з вибором рецензентів та редакторів) приймалося тими членами редколегії, які не пов'язані з цією установою.

Автори не отримували прямого фінансування для цього дослідження.

Внесок авторів: Караваєв Т. – 70 %, Калуга Н. – 30 %.

Караваєв Т., Калуга Н. Митна реформа ЄС: імплементація в Україні. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2024. № 1. С. 4-22. Серія. Юридичні науки. [https://doi.org/10.31617/3.2024\(132\)01](https://doi.org/10.31617/3.2024(132)01)

*Надійшла до редакції 18.01.2024.
Отримано після доопрацювання 20.01.2024.
Прийнято до друку 29.01.2024.
Публікація онлайн 16.02.2024.*